

ikke. Premierministeren har imidlertid udtalt sig gunstigt om Kvindens Valgkrav, og Spørgsmaalet er naaet saa vidt frem, at et Lovforslag om Kvindens politiske Valgret snart kan ventes vedtaget. I Amerika er der store Territorier, hvor Kvinden har kommunal Valgret. I Østerrig har de højest beskattede Kvinder kommunal Valgret. I Rusland sidde Kvinder som Formænd i de kommunale Raad, der svarer til vore Sogneraad. I Sverige har Kvinderne kommunal og derigennem middelbart politisk Valgret, da Førstekammerets Medlemmer vælges af Kommunalraadene.

Hvorledes staar det nu til hos os? De erindrer vel Uroen i vor hjemlige Karudsedam, da der blev gjort Forsøg paa at bryde Andemaden. To smaa Lovforslag blev afviste som ubetimelige. Vel siger man, at vi Kvinder have gode og udmærkede Evner, men bruge dem i den lovgivende Forsamling, det maa vi ikke. Professor Matzen siger: Mændene kan selv afgjøre, hvad der gælder Samfundet (Det er hørt!). Andre sige, Kvinderne er henviste til at virke i Huset og *andet Steds*; deri give vi dem Ret, lad os virke baade i Hjemmet og i Rigsdagen. Det er vor Naturbestemmelse at støtte Mændene, vi har Hænder og Hjerne at virke med ligesom Mændene, det er vor Naturbestemmelse at virke sammen med det andet Køn. Vi forlange ikke Magten, men Ret til at arbejde sammen med Mændene. Vi vil med paa Raad, det er Samarbejde, vi vil. Vi vil give vore Kræfter til Samfundsudviklingens Bedste. Tiden er ikke belejlig, er der sagt af Folk, der ellers ere enige med os; men saa maa vi skabe den belejlige Tid. Hvis Samfundsudviklingen skal komme i det rette Spor, maa begge Kjøen have lige Indflydelse. De galante Mænd sige: Det offentlige Liv er saa fuldt af Smuds og Støv, at vi bør skaane Kvinden derfor. Men vi Kvinder vil forskaane de galante Mænd for alt det offentlige Livs Smuds og Støv. Vi er vant til fra Hjemmet at skaffe Smuds og Støv af Vejen; vi forlange Ret til at bruge vore Støveklude i det offentlige Liv, der kan de komme Mændene til Gode ligesom i Hjemmet. Det er vor sande Bestemmelse at tage Del i al Mandens Gærning. (En Stemme: Aftjene Værnepligten!) Mændene have ogsaa en Gærning at røgte i Hjemmet og forsømme den ikke, fordi de tillige have deres Gjerning udenfor Hjemmet. Hvorfor skulde ikke ogsaa Kvinden kunne røgte den dobbelte Gærning. Vi mene, vi kunne udrette mere, end der nu er anvist os; vi mene, at vore Evner ere tilstrækkelige til, at vi ogsaa kunne noget i Kommunen og Staten. (Nej! Jo!) Vi behøve ikke ængstelig at vogte paa, at Kvinden ikke skal forsømme sine Pligter i Hjemmet. Mon den Kvinde, der udvikler sine Evner ved at tage Del i Samfundslivet, bliver en daarligere og mindre forstandig Husmoder end den, der ved Siden af sin Gærning i Hjemmet kun har tænkt paa Pynt og Stads. Det er i Samfundets Interesse, at vi kræve Valgret, og det er intet urimeligt, vi kræve; vi ere Mennesker lige saa godt som Mændene. Vi mene, at den Kvinde, der bærer kommunale Byrder, har Ret til at afgive sin Stemme ved de kommunale Valg og træffe Bestemmelse med andre Skatteydende om Anvendelsen af Kommunens Penge. Have Kvinderne ikke lige saa godt som Mændene Forstand paa Skolevæsen, Sygevæsen o. s. v. Er man først kommen til Forstaalelse af, at hvad der er Ret for det ene Køn, er ogsaa Ret for det andet, saa vinde vi nok Sejr. Selv om det skal vare længe, vil Kvinderne, der har grebet Sagen an, nok holde ud, om end Roseme blegne paa deres Kind. Naar vi ikke Maaleet i vor Tid, saa skal vore Børn tage vor Op-gave i Arv og føre Sagen frem til Sejr, som vi ikke magtede.

Vi bede Dem alle slutte sig til vor Forening. De samlede Kræfter formaa dog mere end den enkelte. Det har man forstaaet i England, hvor man først sluttede sig sammen i Foreninger. Jeg bringer Mændene, der har hjulpet os, vor Tak og beder dem fremdeles yde os deres Støtte. (Bifald).

Dirigenten opfordrer til Diskussion.

Hr. Baadfører Anton Jensen: Mine Damer og Herrer! Da jeg sad der nede, fik jeg en Fornemmelse af, at det var nødvendigt at bryde en Lanse for det stærke Køn, da der her er ført et saa godt Slag for Kvindesagen, at jeg fik en Frygt for, at de alle skulde gaa herfra som Medlemmer af Foreningen. Jeg har haft Lejlighed til at bevæge mig noget i det offentlige Liv og er ganske paa det Rene med, at der ikke maa spøges med denne Sag. De to foregaaende Talere talte i alle Tilfælde ud af deres fulde Overbevisning, og naar jeg hører, at en Sag forsvares paa en alvorlig Maade, der ikke kan misforstaas, saa tør jeg ikke lege med den, men vil tale saa alvorligt om den som den fortjener. Jeg kan imidlertid langt fra være med fuldt ud; thi Sagen har en Revers, som maa belyses. Fru Nørhønd sagde, at der var Tid baade for Kvinder og for Mænd til mere end den huslige Syssel, og den Tid maatte man anvende. Man skulde have Lov til at virke med sine Evner. Jeg tror nu, at der er hundreder, ja tusender af Omraader, som Kvinden kan slaa ind paa uden at

gaa til en slig Yderlighed at forlange sig ligestillet med Manden. Sagen fortjener dog at forhandles. Jeg staar midt imellem de yderliggaaende og de afvisende. Kvinden har for faa Rettigheder i Forhold til hendes Pligter, men hun kræver for meget. (Hør og Hyssen). Skulde jeg stille Forslag til Lov i denne Sag, vilde jeg foreslaa »Kvindvalgret med Indskrænkning« (Latter). Jeg kan ikke være med til at give Kvinden den samme Ret som Manden. Politisk Valgret er for meget. Der findes ikke faa, navnlig kommunale Omraader, paa hvilke Kvinden har et klarere Blik end Manden paa, hvad der tjener Samfundet bedst; jeg vil blot nævne Bevægelsen mod Drikfældigheden; paa dette Punkt modtages hun med aabne Arme. Paa dette Felt kan hun indvirke paa den kommende Slægt til Gavn for Samfundet. Det samme kan hun paa Undervisningsomraadet. Jeg kunde nævne endnu mangfoldige Tilfælde, i hvilke hun kan anvende sine Evner med Nytte. Jeg har nøje overvejet Sagen, jeg tænker altid, førend jeg taler. Kommunal Valgret vilde jeg kunne indrømme hende. Men gaar man til den Yderlighed »samme Pligter, samme Rettigheder«, saa vender man op og ned paa Forholdene, der er bestemt af et højere Væsen. Man kommer ind paa et Skraaplan og forrykker Livsnerven i Samfundet. Skal Kvinden have større Ret, maa hun have flere Pligter. Mandens Ret og Pligt er maaske for stor og Kvindens for lille; men vi maa ikke halvere, vi maa tage lidt fra og lægge lidt til (Munterhed). Lad os nu tænke os Kvinden med Valgbarhed, og at hun har faaet Plads i Tinget eller i Kommuneraadet. Lad os tænke os, at hun hører til et tarveligt Hjem. Manden skal spise Kl. 12, og Konen skal i Tinget Kl. 1 (Bifald, Hyssen). Paa den Tid skal Manden atter være paa Arbejde. Ja saa kan de følges ad, men det er ogsaa det hele; om Manden bliver der ikke Tale. Om Aftenen gaar det paa samme Maade. Børnene skal i Seng; men Konen kan ikke besørge det; hun skal i Udvalgs-møde.

Jeg vil slutte med at sige, at Sagen maa forhandles med Grundighed og Sagen har min Agtelse (Hør! Bravo! Latter og Hyssen).

Fru Nørhønd: Hr. Jensen har forstaaet, at Sagen var alvorlig, og i denne Opfattelse har han fuldstændig Ret. Vi Kvinder fremsatte vort Krav om Valgret i fuldt Alvor, fordi vi mene, at vi derved opfylde en Samfundspligt. Det var yderliggaaende, mente Hr. Jensen, at Kvinden forlangte lige Ret med Mændene; men er det da ikke yderliggaaende af Mændene at forlange den hele Ret. Den Kvinde, der ikke har Tid til at blive Rigsdagskvinde, lader det naturligvis være, ligesom den Mand, der ikke har Tid til Deltagelse i det offentlige Liv, holder sig borte derfra. Den Kvinde, der har Interesse for politisk og kommunal Virksomhed, behøver derfor lige saa lidt som Mændene at tabe Sansen for sit Hjem. Bestaaen.

Fru Johanne Meyer: Det er ikke underligt, om mange Mennesker kan staa spørgende og tvivlende over for Kvindesagen. I vor Tid, hvor det økonomiske Spørgsmaal bliver mere og mere paatrængende og det altsaa ved Kvindens Deltagelse i Konkurrencen med Manden paa Arbejdsmarkedet netop ser ud til at forhøje Nøden i Samfundet. Naar Kontoristen kommer og ser sin Plads optaget af en Kvinde, Haandværkssvenden søger Arbejde, hans Plads er optaget af en Kvinde, Embedsmanden søger, Kvinden bliver foretrukket osv., er det underligt at det kan bringe Mænd til Fortvivlelse? Bliver det blot saadant ved, saa har vi Krigen, den smerteligste af alle Krige, Krig imellem Kønnene. Derfor er det nødvendigt, inden den Krig kommer, at Kvinderne kommer ind i selve Ordningen af Samfundet, faar ved sin Stemmeret og Valgbarhed Indflydelse herpaa, og Ansvar for Løsning af dette for alle Folk næsten uleselige Arbejdsspørgsmaal.

Er det sandt, at Aarsagen til social Ulykke er *Uvidenhed om, Forsømmelighed af, og Foragt for Menneskerettigheder*, som blev udtalt i Nationalforsamlingen i Frankrig, da de hævdede Borgernes Menneskeret, saa tror jeg nok at turde sige, at der er i Aarhundreder blevet vist Foragt for *Menneskerettigheder*, saa har det været overfor Kvinderne, *Uvidenhed om, og Forsømmelighed af deres Opdragelse*, thi hver Gang en Stand har kæmpet for sin Ret, saa var det dog bestandig med Kvinderne ude af Betragtning — hun var glemt.

Da jeg ifjor talte ved de franske Arbejderes Besøg her i København, udtalte min Glæde over, at Arbejderne var naaet saaledes frem, at de som Delegerede var sendt til Udstillingen, tilføjede jeg, at det dog undrede mig, at de ikke havde Kvinder i Følge, da jeg vidste, at de franske Kvinder i Kunst og Industri indtog en mere udviklet Plads end vore herhjemme, og ønskede derfor, at naar de næste Gang kom her til Danmark, der da maatte være lige saa mange Mænd som Kvinder.

Den franske Delegerede svarede da med en vis Stolthed, at